

รายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

๑. ตามที่คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรมิมีมติในการประชุมคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ ในวันศุกร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ให้คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาคำชี้แจงของร้อยตำรวจโทเชาวรินทร์ ลัทธศักดิ์ศิริ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องเรียนโดยนายบุญยอด สุขถิ่นไทย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใน ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ ๑. คณะกรรมการจริยธรรมฯ ไม่มีอำนาจพิจารณา เนื่องจากเหตุที่ร้องเรียนเกิดเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมเริ่มใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จึงใช้บังคับกับกรณีนี้ไม่ได้ เป็นการใช้อำนาจย้อนหลัง ไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม

ประเด็นที่ ๒. คณะกรรมการจริยธรรมฯ ที่แต่งตั้งตามคำสั่งสภาผู้แทนราษฎร ที่ ๑๑/๒๕๕๓ เรื่องตั้งคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ไม่ครบองค์ประกอบตามข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมฯ เพราะไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

๒. คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร ได้ประชุมในประเด็นดังกล่าวในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยมีผู้มาประชุม ดังนี้

๑) รองศาสตราจารย์บรรณินิ เศรษฐบุตร	ประธานอนุกรรมการ
อดีตประธานสภาข้าราชการตำรวจ อดีตเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า และกรรมการ กฤษฎีกา	
๒) พลตำรวจเอกวิสุทธิ์ กิตติวัฒน์	รองประธานอนุกรรมการ
อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	
๓) นายชัยเกษม นิตสิริ	อนุกรรมการ
อดีตอัยการสูงสุดอดีตกรรมการกฤษฎีกา และที่ปรึกษาอัยการสูงสุด	
๔) นางวิยะดา สิมะเสถียร	อนุกรรมการ
รองเลขาธิการ ผู้ตรวจการแผ่นดิน	
๕) นายคุณวุฒิ ตันตระกูล	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	

๓. ที่ประชุมคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในประเด็นที่ ๒ เรื่อง องค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรก่อน โดยพิจารณาประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆ สรุปความเห็นได้ดังนี้

การพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆว่าสมบูรณ์ครบถ้วนที่จะประชุมพิจารณาเรื่องใดได้ นั้น จะต้องพิจารณาเป็น ๒ ขั้นตอน คือ

๑) พิจารณาถึงความสมบูรณ์ครบถ้วนขององค์ประกอบ (Composition) ของคณะกรรมการตามที่กฎหมายตั้งคณะกรรมการนั้นกำหนดเสียก่อน จากนั้นจึงจะพิจารณาถึง

๒) องค์ประชุม (Quorum) ของคณะกรรมการ

กล่าวคือ ในแต่ละคณะกรรมการ จะต้องมีการครบถ้วนตามตำแหน่งและจำนวนที่กฎหมายตั้งคณะกรรมการนั้นๆ กำหนด จึงจะถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการสมบูรณ์ และเกิดเป็นคณะกรรมการขึ้น

ซึ่งในการพิจารณาถึงความครบองค์ประกอบนี้ มิได้พิจารณาเฉพาะเวลาที่เกิดคณะกรรมการขึ้นเท่านั้น แม้ว่าในตอนแรกมีองค์ประกอบครบถ้วนและเป็นคณะกรรมการโดยสมบูรณ์แล้ว แต่หากในภายหลัง มีการการผู้หนึ่งผู้ใดพ้นจากตำแหน่งไป และทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบถ้วน บุคคลที่เหลืออยู่ย่อมไม่ถือว่าเป็นคณะกรรมการที่สมบูรณ์อันจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

หากเป็นกรณีที่องค์ประกอบของคณะกรรมการไม่ครบนั้น อาจพิจารณาต่อไปว่ามีข้อกำหนดใดในกฎหมายฉบับนั้นๆ กำหนดในทำนองว่า “หากมีตำแหน่งกรรมการใดว่างลง ให้คณะกรรมการประกอบไปด้วยกรรมการที่เหลืออยู่และให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้” หรือไม่ หากไม่มีบทบัญญัติเช่นนี้กำหนดไว้ ก็ถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการนั้นไม่ครบถ้วน กรรมการที่เหลืออยู่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการได้ แม้ว่ากรรมการที่เหลืออยู่มีจำนวนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดในคณะกรรมการนั้นๆ ก็ตาม

เมื่อมีคณะกรรมการที่ครบองค์ประกอบแล้ว จึงจะพิจารณาถึงองค์ประชุมของคณะกรรมการเป็นลำดับต่อไปว่าครบองค์ประชุมตามที่กฎหมายกำหนดให้สามารถมีมติในเรื่องต่างๆ ได้หรือไม่

๔. คณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ เห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว พบว่าข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๔ กำหนดให้บุคคลที่จะประกอบเป็นคณะกรรมการจริยธรรมฯ มีที่มาจากหลายฝ่าย เพื่อความรอบคอบและการให้ความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบกับคณะกรรมการจริยธรรมฯ มีอำนาจในการลงโทษอันเป็นผลร้ายต่อผู้ถูกร้องด้วย จึงเห็นว่าความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมฯ ตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ มีความสำคัญ ดังนั้น เมื่อข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ กำหนดให้มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร แต่ในปัจจุบันยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้าน และข้อบังคับดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้กรรมการที่เหลืออยู่สามารถประชุมต่อไปได้ ดังนั้น จึงถือว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบถ้วน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรได้

การประชุมของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรที่ได้ประชุมไปแล้ว รวมถึงการประชุมที่มีมติตั้งคณะอนุกรรมการจริยธรรมจึงอาจมีปัญหาของความสมบูรณ์ของการประชุมได้

แนวทางแก้ไข คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรขอเสนอแนวทางแก้ไข โดยเห็นว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

“ข้อ ๓๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร” ประกอบด้วย บุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งได้รับเลือกจากกรรมการตาม (๑) (๒) (๔) และ (๕)

(๔) สมาชิกซึ่งเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน

(๕) สมาชิกจำนวนสี่คน จากพรรคการเมืองที่สมาชิกพรรคการเมืองในสังกัดได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจำนวนสองคน และพรรคการเมืองที่สมาชิกพรรคการเมืองในสังกัดได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจำนวนสองคน ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยอย่างน้อยต้องเป็นหญิงจำนวนสองคน

ในการเลือกกรรมการตาม (๕) ให้เป็นไปตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ในกรณีที่มิได้มีการไม่ครบตามองค์ประกอบข้างต้น หรือ ไม่ครบจำนวนที่กำหนดไว้ว่าด้วยเหตุใด ถ้ากรรมการที่มีอยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้

การคัดเลือกกรรมการตาม (๓) หากมีกรรมการผู้คัดเลือกไม่ครบ ถ้ากรรมการที่มีอยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ ให้กรรมการที่มีอยู่มีอำนาจในการคัดเลือกได้”

ทั้งนี้ ในการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าว ควรเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรในการรับรองผลการดำเนินการของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร และอนุกรรมการอื่นๆ ที่ดำเนินการไปก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับด้วย

อนึ่ง คณะกรรมการประสานงานและเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยของประธานรัฐสภา ได้เคยพิจารณาและให้ความเห็นในประเด็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมฯ และการตีความข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ไว้ ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ และมีมติ ดังนี้

๑) เนื่องจากเรื่องนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมตามข้อ ๓๔ ว่าจะต้องมีองค์ประกอบจำนวนครบถ้วนตามที่กำหนดไว้หรือไม่ จึงควรนำเรื่องเข้าหารือต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อตีความข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๗

๒) นำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติตั้งวันใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ข้อ ๓๔(๒) ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้การแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมดำเนินต่อไปได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๖

๓) ประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้รักษาการตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ข้อ ๔ มีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นและดำเนินการต่อไปตามข้อ ๓๔(๓) ให้กรรมการที่มีอยู่เลือกผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรต่อไป โดยดำเนินการควบคุมไปกับการแจ้งต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรว่าในขณะนี้ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจึงขออนุญาตให้กรรมการที่มีอยู่ทำหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรมไปก่อน หากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบและจะได้นัดประชุม

กรรมการจริยธรรมเพื่อดำเนินการเลือกกรรมการตามข้อ ๓๔(๓) ของข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ

คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและมีความเห็นเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการประสานงานฯ ดังกล่าว ดังนี้

ในมติที่ ๑ ของคณะกรรมการประสานงานฯ ที่เห็นว่าควรนำเรื่องเข้าหารือต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตีความข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ข้อ ๓๔ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๗ ซึ่งกำหนดว่า

“ข้อ ๑๗๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมเป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน”

คณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ เห็นว่าเมื่อพิจารณาข้อบังคับการประชุมดังกล่าวแล้ว พบว่าข้อบังคับการประชุมฯ ข้อ ๑๗๗ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในการตีความข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ เท่านั้น มิได้ให้อำนาจในการการตีความข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ แต่อย่างใด

ดังนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่มีอำนาจตีความข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๗

สำหรับมติที่ ๒ ของคณะกรรมการประสานงานฯ ที่เห็นว่าควรนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้มีมติงดเว้นใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๖ ซึ่งกำหนดว่า

“ข้อ ๑๗๖ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีจำนวนสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้งดใช้ข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี หากที่ประชุมอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกในที่ประชุมก็ให้งดใช้ได้”

คำว่า “ข้อบังคับ” ใน ข้อ ๑๗๖ นั้นหมายความถึง ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้หมายความถึงข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ดังนั้น ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่มีอำนาจงดใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ โดยอาศัยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗๖

ดังนั้น คณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ เห็นว่าการเสนอให้ดำเนินการตามมติที่ ๑ และ ๒ จึงเป็นการเสนอให้ดำเนินการโดยไม่มีฐานทางกฎหมายรองรับ

สำหรับมติที่ ๓ ของคณะกรรมการประสานงานฯ ที่เห็นว่า ประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้รักษาการตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ มีอำนาจวินิจฉัยเบื้องต้นและดำเนินการให้กรรมการที่มีอยู่เลือกผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการจริยธรรมฯ ได้ และให้ขออนุญาตสภาผู้แทนราษฎรให้มีมติอนุญาตให้กรรมการที่มีอยู่ทำหน้าที่คณะกรรมการจริยธรรมฯ ไปก่อน

เรื่องอำนาจของประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้รักษาการตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ นั้น คณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ เห็นว่า ผู้รักษาการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับคือผู้ที่มีความรับผิดชอบและมีอำนาจที่จะดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้นๆ แต่ไม่สามารถดำเนินการอื่นใดหรืองดเว้นหรือเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญนอกเหนือจากที่กฎหมายกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้นกำหนดได้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้รักษาการตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ จึงมีอำนาจและมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ และดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ โดยไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยยับยั้งบัญญัติให้แตกต่างหรือนอกเหนือไปจากข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ กำหนดได้

เมื่อคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ พิจารณาและมีความเห็นเกี่ยวกับความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรว่าไม่ครบถ้วน จึงไม่มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาในประเด็นการใช้ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมฯ ย้อนหลังไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรมอีก

คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ความเห็นเพิ่มเติม ต่อรายงานผลการพิจารณาของคณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร
เรื่อง ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ในการที่นายชัยเกษม นิติสิริ ได้เพิ่มเติมข้อความว่า “ทั้งนี้ ในการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าว ควรเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรในการรับรองผลการดำเนินการของคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร และอนุกรรมการอื่นๆที่ได้ดำเนินการไปก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับด้วย” โดย นายชัยเกษม นิติสิริ ได้อนุญาตให้ตัดข้อความดังกล่าวได้หากไม่เห็นด้วย นั้น

นายคุณวุฒิ ตันตระกูล ผู้ช่วยเลขานุการจริยธรรมฯ มีความเห็นว่า เนื่องจากความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ ได้ยืนยันหลักการของการที่ต้องมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ มารองรับการกระทำของคณะกรรมการจริยธรรมฯ จึงจะถือเป็นการกระทำโดยที่ชอบ ประกอบกับคณะกรรมการจริยธรรมฯ มีอำนาจลงโทษผู้ถูกร้องเรียนให้ได้รับผลร้าย จึงควรยืนยันในหลักการดังกล่าว สำหรับการเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรรับรองการดำเนินการของคณะกรรมการจริยธรรมฯ ที่ได้ดำเนินการไปก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับฯ นั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ รองรับอำนาจของการเสนอเรื่องและการรับรองของสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงผลของการรับรองดังกล่าว จึงเห็นควรที่จะไม่เพิ่มเติมข้อความดังกล่าวในความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ

นายคุณวุฒิ ตันตระกูล

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
คณะอนุกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ร่าง
ข้อบังคับ

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ
(ฉบับที่ ...) พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับว่าด้วยว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้กลไกและระบบในการดำเนินงานในการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และคณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗๙ หมวด ๑๓ จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของข้อ ๓๔ แห่งข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓

ในกรณีที่มีกรรมการไม่ครบตามองค์ประกอบข้างต้น หรือไม่ครบจำนวนที่กำหนดไม่ว่าด้วยเหตุใด ถ้ากรรมการที่มีอยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ และให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการได้

การคัดเลือกกรรมการตาม (๓) หากมีกรรมการผู้คัดเลือกไม่ครบ ถ้ากรรมการที่มีอยู่นั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ ให้กรรมการที่มีอยู่มีอำนาจในการคัดเลือกได้

ประกาศ ณ วันที่ พ.ศ.

(นายชัย ชิดชอบ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้อบังคับ

ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๔ ประกอบมาตรา ๒๗๕ มาตรา ๒๘๐ และมาตรา ๓๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้อ ๑๘๒ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ขึ้นไว้ บนหลักการพื้นฐานที่ว่าสมาชิกและกรรมการจักต้องปฏิบัติตนอยู่ในกรอบจริยธรรม คุณธรรม และศีลธรรม ทั้งโดยส่วนตัวและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับว่าด้วยประมวลจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการสามัญและกรรมการวิสามัญซึ่งสภาผู้แทนราษฎรตั้งขึ้น และหมายความรวมถึงบุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นด้วย

“การประชุม” หมายถึง การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมคณะกรรมการ และหมายความรวมถึงการประชุมอื่นใดซึ่งเป็นหน้าที่ของสมาชิกและกรรมการ

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

“ประธานกรรมการ” หมายถึง ประธานกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๔ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจออกระเบียบประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

ส่วนที่ ๑

อุดมคติของการเป็นสมาชิกและกรรมการ

ข้อ ๕ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการจงรักภักดีและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๖ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยเคร่งครัด

ข้อ ๗ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละ โดยยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสูงสุด

ข้อ ๘ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการรู้จักสามัคคี

ข้อ ๙ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม ยึดมั่นหลักการในการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติใด ๆ

ข้อ ๑๐ สมาชิกและกรรมการจักต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างสถาบันครอบครัว

ส่วนที่ ๒

การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกและกรรมการ

ข้อ ๑๑ สมาชิกและกรรมการจักต้องรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของสภาผู้แทนราษฎร และไม่กระทำการใด ๆ อันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติภูมิของประเทศชาติและสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๒ สมาชิกและกรรมการจักต้องปฏิบัติหน้าที่ และแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตเที่ยงธรรม และมีความเป็นอิสระ เพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

ข้อ ๑๓ สมาชิกและกรรมการจักต้องยึดถือและปกป้องผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสิ่งสูงสุด

ข้อ ๑๔ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่วางตนอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเงิน ผลประโยชน์ หรือข้อต่อรงใด ๆ เพื่อบุคคลหรือองค์กรอื่นใด ซึ่งอาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก และกรรมการ

ข้อ ๑๕ สมาชิกและกรรมการจักต้องเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่แสดงกิริยา หรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ มีลักษณะเป็นการดูหมิ่น หมิ่นประมาท เสียดสีหรือใส่ร้ายป้ายสีบุคคลใด โดยไม่มีพยานหลักฐาน หรือนำเอาเรื่องที่เป็นเท็จมาอภิปรายแสดงความเห็นในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมคณะกรรมกรการ หรือที่อื่นใด

ข้อ ๑๖ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่แสดงการข่มขู่ อาฆาตมาดร้าย หรือใช้กำลัง ประทุษร้ายต่อบุคคลอื่นในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมคณะกรรมกรการ บริเวณที่ทำการรัฐสภา หรือที่อื่นใด

ข้อ ๑๗ สมาชิกและกรรมการจักต้องรักษาความลับในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือการประชุมคณะกรรมกรการที่กระทำเป็นการลับ โดยไม่นำไปเปิดเผยแก่ผู้ใดหรือในทางใด เว้นแต่ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๘ สมาชิกและกรรมการจักต้องปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงระเบียบปฏิบัติราชการ ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด การใช้จ่ายเงินงบประมาณตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย จากสภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินการโดยประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ ๑๙ สมาชิกและกรรมการจักต้องอุทิศเวลาให้แก่การประชุม โดยคำนึงถึงการตรงต่อเวลา และต้องไม่ขาดการประชุมโดยไม่จำเป็น เว้นแต่ในกรณีเจ็บป่วย หรือมีเหตุสุดวิสัย

ข้อ ๒๐ สมาชิกและกรรมการจักต้องพิจารณากฎหมาย ญัตติ กระทำ หรือเรื่องร้องทุกข์ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนส่วนรวมโดยเร็ว

ข้อ ๒๑ สมาชิกและกรรมการพึงพบปะเยี่ยมเยียนเพื่อรับฟังเรื่องร้องทุกข์ และความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชาชน ทั้งต้องปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ข้อ ๒๒ สมาชิกและกรรมการจักต้องแสดงความรับผิดชอบเมื่อปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง หรือผิดพลาดตามควรแก่กรณี

ข้อ ๒๓ สมาชิกและกรรมการจักต้องให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง โดยไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้อื่นหรือประชาชนเข้าใจผิด หรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือบุคคลอื่นใด

ข้อ ๒๔ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรใด ๆ กระทำการหรือแสวงหาผลประโยชน์ที่ขัดต่อความรับผิดชอบและการปฏิบัติราชการ

ข้อ ๒๕ สมาชิกและกรรมการพึงเสนอข้อมูลหรือการกระทำที่ทำให้ราชการ ผู้อื่น และประชาชนเสียหาย ตลอดจนการฉ้อฉล หลอกลวง การใช้อำนาจในทางที่ผิด และการทุจริตประพฤตินิมิชอบ ต่อหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓

จริยธรรมเกี่ยวกับการดำรงตน ครอบครัว และผู้อื่น

ข้อ ๒๖ สมาชิกและกรรมการจักต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ให้เกียรติและเคารพต่อสถานที่ และสำรวมกิริยาวาจาในบริเวณที่ทำการรัฐสภา

ข้อ ๒๗ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ประกอบอาชีพ วิชาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือกระทำการใดอันเป็นการเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกหรือกรรมการ

ข้อ ๒๘ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่แสดงพฤติกรรมคุกคามหรือระรานทางเพศต่อผู้ใด

ข้อ ๒๙ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่คบหา หรือให้การสนับสนุนแก่ผู้ประพฤตินิมิศีลธรรม หรือมีชื่อในทางเสียหาย หรือผู้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันอาจกระทบกระเทือนต่อชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกหรือกรรมการ

ข้อ ๓๐ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่ยินยอมให้บุคคลในครอบครัว หรือผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนโดยมิชอบ

ข้อ ๓๑ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่นำความลับของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยมิชอบ

ข้อ ๓๒ สมาชิกและกรรมการจักต้องไม่เรียกรับของขวัญ ของกำนัล สิทธิประโยชน์ หรือประโยชน์อื่นใด อันเกิดหรืออาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน และจะต้องดูแลให้คู่สมรสและบุคคลในครอบครัวปฏิบัติเช่นเดียวกันด้วย

ข้อ ๓๓ สมาชิกและกรรมการจักต้องระมัดระวังการปฏิบัติงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญประจำตัว ผู้ช่วยดำเนินงานของสมาชิก หรือผู้ปฏิบัติงานให้สมาชิก มิให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สมาชิก กรรมการและสภาผู้แทนราษฎร

หมวด ๒
การควบคุมให้เป็นไปตามจริยธรรม

ข้อ ๓๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการจริยธรรมสภาผู้แทนราษฎร" ประกอบด้วย บุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานกรรมการ
- (๒) ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) ผู้ที่เขาดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งได้รับเลือกจากกรรมการตาม (๑) (๒) (๔) และ (๕)
- (๔) สมาชิกซึ่งเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน
- (๕) สมาชิกจำนวนสี่คน จากพรรคการเมืองที่สมาชิกพรรคการเมืองในสังกัดได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจำนวนสองคน และพรรคการเมืองที่สมาชิกพรรคการเมืองในสังกัดได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีจำนวนสองคน ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยอย่างน้อยต้องเป็นหญิงจำนวนสองคน

ในการเลือกกรรมการตาม (๕) ให้เป็นไปตามที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรกำหนด

ให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ข้อ ๓๕ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ขาดจากสมาชิกภาพของการเป็นสมาชิก
- (๓) ตาย
- (๔) ลาออก
- (๕) ขาดการประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการทราบ
- (๖) สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้ออก
- (๗) พรรคการเมืองที่กรรมการเป็นสมาชิกถูกยุบ
- (๘) ได้รับการลงโทษตามข้อ ๓๘

ข้อ ๓๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อย่างเคร่งครัด
- (๒) รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ตรวจการแผ่นดิน บุคคลหรือหน่วยงานใด กรณีที่มีการกล่าวหาว่า สมาชิกหรือกรรมการกระทำความผิดตามข้อบังคับนี้
 - (๓) พิจารณา สอบสวน วินิจฉัยคำร้องเรียนและลงโทษตามระเบียบแห่งข้อบังคับนี้
 - (๔) ตั้งอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้
 - (๕) วางหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบในการพิจารณา และสอบสวนให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

(๖) ดำเนินการในเรื่องอื่นใดตามที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

ข้อ ๓๗ วิธีพิจารณาของคณะกรรมการอย่างน้อยต้องมีหลักประกันขั้นพื้นฐานเรื่องการพิจารณาโดยเปิดเผย การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐานและความเห็นของตนก่อนการวินิจฉัย การให้สิทธิคู่กรณีขอตรวจดูเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตน การเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านกรรมการ

องค์ประชุมของคณะกรรมการต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วยเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย ความเป็นมา หรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้กรรมการทำคำวินิจฉัยส่วนตัวเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ด้วย

ข้อ ๓๘ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้ และที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกหรือกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้อใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจที่จะพิจารณาลงโทษสมาชิกหรือกรรมการผู้นั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเป็นความผิดไม่ร้ายแรง ให้ลงโทษโดยการตักเตือน ดำเนินให้ข้อโทษต่อที่ประชุมตามที่คณะกรรมการกำหนด หรือประณามให้เป็นที่ประจักษ์

ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเป็นความผิดร้ายแรง ให้ลงโทษโดยการเสนอถอดถอนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามกฎหมายต่อไป

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด และให้รายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

ชัย ชิดชอบ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร